

Fødevareministeriets departement

Udviklings- og Forskningskontoret
Sagsb.: Knud Bjerre/Anne Bach
J.nr.: 3501-X-036-20

16. august 2006

Prioriteringer i forhandlingerne om en ny økologiforordning

Med brev af 9. marts 2006 til Fødevareministeriets departement fremkom Det Økologiske Fødevareråd (DØFR) med en række synspunkter om især kontrol og samhandel under forslaget til ny økologiforordning.

Rådet har på sine møder og i den etablerede følgegruppe om økologiforordningen løbende drøftet og er blevet orienteret om status for forhandlingerne om indholdet af forordningen, herunder diverse ændrings- og kompromisforslag.

Forhandlingerne forventes nu at gå ind i den afsluttende fase på baggrund af en kompromistekst fra Østrig/Finland. DØFR ønsker at præcisere de vigtigste holdninger og prioriteringer for at sikre den bedst mulige varetagelse af danske synspunkter i Rådsarbejdsgruppen og i den politiske proces i Ministerrådet og Parlamentet.

Landbrugsrådet, Økologisk Landsforening, Dansk Landbrug og Mejeriforeningen har på den baggrund udarbejdet vedlagte notat om prioriteringer i de videre forhandlinger om en ny økologiforordning – et notat som det samlede DØFR kan tilslutte sig. I notatet præsenteres DØFR's vigtigste prioriteringer og holdninger på en række centrale specifikke områder.

Det omfatter bl.a.:

- Stakeholderinvolvement
 - herunder reel og formel inddragelse af de økologiske kerneaktører
- Samhandel
 - herunder obligatorisk anvendelse af EU-økologilogoet
- Fleksibilitet
 - herunder fjernelse af pkt. f i artikel 16.2 og en generel stram fortolkning af artikel 16 om særlige produktionsregler samt fastholdelse af den nuværende mulighed for at fastlægge mere restriktive nationale regler
- Principper for den økologiske produktion
- Kontrol og kontrolgebyrer

Med venlig hilsen

Morten Lautrup-Larsen

Formand for Det Økologiske Fødevareråd

Prioriteringer i forhandlingerne om en ny økologiforordning

Kommissionen fremlagde et forslag til ny økologiforordning i december 2005 og der er afholdt en række møder i Rådsarbejdsgruppen under det østrigske formandskab. På trods af østrigernes ambitioner om at færdiggøre revisionen i deres formandsperiode fortsætter forhandlingerne under det finske formandskab med forventet vedtagelse i løbet af efteråret. Det er afgørende, at de danske mærkesager fremføres med maksimal styrke i den videre proces – både i Rådsarbejdsgrupperne og den politiske proces i Ministerrådet og Parlamentet.

Organisationerne har afgivet hørings svar til det oprindelige forordningsforslag og har i forhandlingsprocessen givet direkte indspil til de danske forhandlere i Rådsarbejdsgruppen via et underudvalg under Det Økologiske Fødevareråd. På baggrund af forhandlingernes forløb fremsender Det Økologiske Fødevareråd et indspil med henblik på at opnå en klarere dansk holdning til en række centrale punkter i økologiforordningen, som Danmark bør give høj prioritet. Det gælder primært med hensyn til at sikre forbedret inddragelse af interessenterne (stakeholder involvement) og nedbrydelse af barrierer for samhandel.

Generelt

Overordnet set finder organisationerne, at Kommissionens oprindelige forslag i meget høj grad tilgodeser de ønsker vi fra dansk side lægger vægt på. Det gælder med hensyn til:

- Forenkling af reglerne
- Styrkelse af kontrollen
- Nedbrydning af barrierer for samhandel
- Størst mulig ensartethed og gennemsigtighed på tværs af landene
- Udvidelse af forordningens rækkevidde
- Fremtrædende placering af principper for økologisk jordbrug

Fra mange medlemslande arbejdes der for at ændre indhold og struktur, hvorved forordningens klarhed og forenkling er under pres. Det er vigtigt, at Danmark arbejder for at fastholde strukturen i forslaget, herunder en fremtrædende placering til målsætning og principper.

I det østrigsk-finske formandskabsforslag er der visse forbedringer idet kantiner og storkøkkener er inkluderet, hvilket kan støttes, men der har i forhandlingsforløbet også været særdeles u hensigtsmæssige ændringer såsom krav om brugerbetalt kontrol, som bør fjernes fra forordningen, da det skal håndteres nationalt.

Specifikke områder

Stakeholder involvement/inddragelse af interessenterne

Den økologiske produktionsmetode er udviklet i dialog og samspil mellem primært landmænd og forbrugere, men er i takt med den stigende produktion og afsætning efterfølgende blevet institutionaliseret, idet EU og medlemsstaterne allerede med EU-forordningen fra 1991 har fået et ansvar for økologien – både hvad angår regeludvikling og kontrol.

Økologi er langt mere end en teknisk handelsordning. Det er derfor særdeles vigtigt, at de økologiske kerneaktører fortsat er med til at præge og inspirere udviklingen på regelområdet og dermed også med hensyn til Forordningen. Vi har i Danmark en lang tradition for og særdeles gode erfaringer med at inddrage interessenterne i den offentlige forvaltning. Derfor bør Danmark gå foran og medvirke til at sikre, at der sker en reel inddragelse af interessenterne.

Den normale procedure for inddragelse af interessenterne i EU-systemet er via de rådgivende udvalg, hvor alle væsentlige parter er repræsenteret. En måde at styrke inddragelsen af interessenterne på - både i den aktuelle intensive fase med fastlæggelse af reglerne i form af den centrale økologiforordning og fastlæggelsen af detailregler i kommissionsforordninger og efterfølgende – kunne være, at møder i den rådgivende gruppe:

- afholdes mere regelmæssigt for eksempel 3-4 gange årligt og systematisk, når der er væsentlige sager på bordet og i tilknytning til møder i Den Stående Komité
- udstrækkes til heldagsmøder for både at give plads til
 - at Kommissionen orienterer om og præsenterer forslag og nonpapers samt orienterer om eventuelle politiske forhandlinger
 - at interessenterne kan fremkomme med klare tilbagemeldinger til Kommissionen på de aktuelle sager og dermed bidrage til den videre politiske proces
 - at de forskellige grupper af interessenter indbyrdes kan afklare eventuelle divergerende synspunkter og bevæge sig i retning af fælles indspil til Kommissionen.

I den nuværende rådgivende gruppe er der repræsentanter fra ca. 10 europæiske organisationer med i alt ca. 23 pladser:

Organisation	Antal pladser
BEUC - forbrugerne	3
CEJA - landboungdommen	1
CELCAA - handelen	1
CIAA - industrien	2
COPA/COGECA - hovedorganisationen på jordbrugsområdet	7
CPE - lille landbrugsorganisation	1
EEB - miljøkontoret	1
EFFAT - arbejdstagere	1
Fair trade	1
IFOAM - EU-gruppen	5

Disse organisationer er udpeget efter en generel model for ”interessentinddragelse”. Det er imidlertid nødvendigt at styrke interessentinddragelsen. Det kunne blandt andet overvejes at fremme gruppens styrke og indbyrdes samarbejde ved at reducere i deltagerkredsen. Pladserne i de rådgivende udvalg var tidligere navngivne og der var derfor faste repræsentanter for alle organisationerne. Nu bliver delegationen sammensat fra gang til gang. En fast sammensætning vil give en mere sammenhængt gruppe – specielt, hvis mødefrekvensen sættes op, hvorimod en ad hoc sammensætning vil muliggøre inddragelse af særlige eksperter. I begge tilfælde er der dog også mulighed for ad hoc deltagelse uden rejserefusion.

Det er vigtigt, at Danmark inddrager økologiområdet som centralt eksempel i forbindelse med de overordnede overvejelser, der foregår i EU systemet om inddragelse af stakeholders i forlængelse af Grønbogen om initiativer til at øge gennemsigtigheden i EU systemet.

Samhandel

Danmark bør i lyset af den store succes med en samtidig branding af EU-logoet og det røde Ø-mærke samt den stigende markedsmæssige interesse for EU's økologilogo klart arbejde for obligatorisk anvendelse af EU logoet.

Det er helt afgørende, at der sker en styrkelse af muligheden for samhandel med økologiske varer på tværs af landegrænser og kontrolorganer. Ét middel til dette er anvendelse af EU's økologilogo på en måde, så det ikke diskriminerer allerede indarbejdede logoer ved obligatorisk anvendelse af EU-logoet. Det vil sige, at kontrolorganernes logoer skal kunne stå sideordnet med EU's økologilogo.

Tilsvarende er det helt afgørende, at forordningen bidrager til, at uoverensstemmelser om adgang til at anvende private kontrolorganers logo hurtigt bringes til afgørelse. Uden dette vil kontrolorganer fortsat kunne holde sager kørende i det uendelige og dermed reelt forhindre det indre marked i at fungere. Forslaget om omvendt bevisbyrde (artikel 24 stk. 3) kan være et effektivt middel hertil. Obligatorisk anvendelse af EU-logoet er imidlertid den mest offensive strategi og det vil kunne mindske betydningen af artikel 24 stk. 3.

Fleksibilitet

Der skal ske en stram fortolkning vedr. artikel 16 – og det er derfor særdeles vigtigt, at ”f” vedr. traditionelle (”veletablerede”) produkter fjernes. Økologiske produkter skal overholde økologiforordningens krav. Der bør samtidig arbejdes for, at dispensationer er tidsbegrænsede, og at der skal opstilles en plan for, hvordan man vil håndtere de problemer, der giver anledning til, at der gives dispensation. Endelig er det helt afgørende, at der via komitéen føres en stram politik i forhold til at åbne for dispensationer, således at de kun gives i helt specielle tilfælde.

Organisationerne forstår forslaget sådan, at Medlemsstater med statslig regeldannelse og kontrol også vil have mulighed for at sikre en udvikling og dynamik i økologien, og herunder at kunne fastholde den nuværende mulighed for at fastlægge mere restriktive regler på særlige områder for egne producenter som ikke blokerer for import af produkter produceret i henhold til EU-forordningen.

Principper

Principperne for den økologiske produktion (artikel 4 a) bør klargøres i forordningsteksten eller hvis det ikke er muligt bør de indskrives i betragtningerne. Det bør arbejdes for at fastholde Kommissionens hensigt om en klar struktur. Undtagelserne (artikel 4 stk. b-d) bør flyttes til artikel 11, således at artikel 4 alene fokuserer på de overordnede principper. Disse kunne være: økologi, sundhed, retfærdighed og forsigtighed samt det grundlæggende princip om at arbejde hen imod, at den økologiske produktion er uafhængig af den konventionelle landbrugsproduktion.

Kontrol

Kontrollen er afgørende for at sikre den økologiske produktions troværdighed. Det er derfor særdeles vigtigt, at kravene til indholdet af medlemsstaternes kontrolrapporter og offentliggørelsen af disse fastholdes.

Kontrolgebyr

Kontrolgebyrer bør ikke nævnes i denne overordnede forordning.